

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Tertium argumentum ex defectu medij in quo scientia media suum
objectum cognoscat,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

dependet aut mensuratur à rebus, quantum ad veritatem & certitudinem; quia non terminatur ad illa immediatè, & independenter à quocumque medio increato, prius cognito, sed ea cognoscit in decreto permissivo, quantum ad id quod in illis defectus & privationis est; & in decreto positivo concurrenti ad illorum entitatem, quantum ad id quod in eis est entitatis, actualitatis, & bonitatis transcendentalis, ut supra fuse declaravimus. Unde ab hoc duplici decreto dependet & mensuratur certitudo & infallibilitas divinæ præscientiæ, respectu peccatorum; non autem ab ipsa veritate & futuritione objecti immediatè in se cogniti.

64. Dices rursus cum Fasolo: Prius ratione res habet esse in se, quam sit intelligibilis & scibilis, cum veritas quæ res sit scibilis, sit passio entis, & subiectum omne sit prius, saltem naturâ, suâ passione: Ergo prius ratione res attingitur à Deo, ut effectus à causa, quam vi cognitionis repræsentetur.

Respondeo Antecedens esse verum, respectu scientiæ creatæ, quæ speculativa est, & mensuratur à rebus; falsum verò respectu cognitionis divinæ, quæ est practica & factiva rerum, nec ab illis mensuratur, sed est earum regula & mensura.

65. Instat Fasolus: Prius est in Deo ratio intelligibilis, quam actualis intellectio: Ergo prius est rem creatam esse intelligibilem à Deo, quam intellectam.

Respondeo primò Antecedens absolutè negari posse, juxta communiorem sententiam, quæ naturam Dei ipsâ intellectio constituit.

Respondeo secundò, quòd etsi comparando essentiam & naturam Dei ad ejus intellectum, virtualiter distinguerentur esse intelligibile, & actu intellectum, & illud prius ratione isto existeret; non tamen comparando objectum creatum ad intellectum divinum, cum tota non solum veritas, sed etiam entitas rei creatæ, ab intellectu & scientia Dei, ut ab ejus causa & mensura dependeat: unde res creatæ non sunt prius cognoscibiles, quam cognitæ ut possibiles, cognitione necessaria simplicis intelligentiæ; nec ut futuræ, & existentes, quam à Deo cognoscantur per scientiam visionis, juxta illud Gregorij Magni lib. 32. Moral. cap. 6. *Non existentia videndo creat, & existentia videndo continet. Quidquid ergo Creator non videt, essentia subsistendi caret.*

§. III.

Tertium argumentum ex defectu medij in quo scientia media suum objectum cognoscat.

66. Hoc argumentum totâ disputatione quartâ, ab articulo tertio usque ad octavum, fuse profectus sum, nunc breviter illud sic propono. In qualibet scientia, præter rem cognitam, debet admitti medium in quo & per quod cognoscatur: At scientia media nullum habet medium in quo suum objectum cognoscat: Ergo talis scientia fictitia & chimerica est. Major patet, Minor probatur. Scientia media non cognoscit res sub conditione futuras in signo rationis antecedenti decretum, in ideis divinis, ut docet Agidius Romanus, nec in supercomprehensione voluntatis creatæ, vel aliarum causarum contingentium, ut Molina & Beccanus existimant; nec in voluntate humana nudè sumpta, supponendo quòd sine ullo Dei concursu operari possit, ut

A somniavit Theophilus Rainaudus: nec in decreto cognito ut futuro in sequenti signo rationis, ut Suarez & Fonseca arbitrantur; ut loco citato fuse contra Authores illos ostendimus; nec denique in decretis ex parte subiecti absolutis, & conditionatis ex parte objecti, cum defensores scientiæ mediæ talia decreta in Deo non admittant: Sed præter illa media, nullum aliud fingi vel excogitari potest, in quo Deus futura conditionata cognoscere possit: Ergo scientia media nullum habet medium in quo suum objectum cognoscat, unde potius *scientia sine medio*, quam *scientia media* dici debet.

D Dices, Deum non cognoscere futura conditionata in aliquo medio, sed immediatè in seipsis, & in veritate objectiva, quam habent in signo rationis antecedenti divinum decretum, ex vi oppositionis contradictoriæ propositionum de futuro contingenti, quarum una in tali signo est determinatè vera, & altera determinatè falsa.

68. Sed contra primò: In qualibet scientia, ut dicebamus, præter rem cognitam, debet admitti medium in quo vel per quod cognoscatur: Ergo & in scientia Dei, respectu futurorum contingentium, subindeque talis scientiæ non terminatur ad futura immediatè in seipsis, & independenter ab omni medio cognito, sed ea in aliquo medio contemplatur: sicut scientia simplicis intelligentiæ res possibles in medio divino & increato cognoscit, nempe in essentia divina, ut in causa, ut fuse supra ostensum est.

69. Secundò, Si divinus intuitus immediatè, & independenter ab essentia divina prius cognita, ferretur ad creaturas, & ad veritatem ac futuritionem rerum contingentium, objectum specificativum intellectus divini, non esset sola essentia divina, vel solum ens increatum, sed etiam ens creatum, vel ens ut sic abstrahens à creato & increato. Item Deus cognosceret creaturas sine ulla specie impressa, vel essentia divina haberet rationem speciei intelligibilis, creaturas immediatè repræsentantis, quæ falsa esse, & à principiis Theologiæ penitus aliena, disputatione citatè art. 2. fuse monstravimus. Unde cum defensores scientiæ mediæ, ab hoc solido doctrinæ D. Thomæ, & Discipulorum ejus principio, *Deus omnia in seipso, & in sua essentia tanquam in causa cognoscit*, recedere & peregrinari cogantur, ad tria alia falsa, vel saltem valde dubia & incerta divertunt: vel enim cum Vazque dicunt, Deum & naturam intelligentem, nullam habere speciem objecti intelligibilis, quod in doctrina peripatetica paradoxum est: vel asserunt cum Nominalibus (quod Suarez non improbabile existimat) essentiam divinam esse speciem

D immediatè repræsentativam creaturarum, quod loco citato impugnatum est: vel tandem coguntur admittere, creaturas pertinere ad objectum primum & specificativum divinæ scientiæ, quod absurdissimum esse, ibidem ostendimus. Unde cum scientia media falsis illis ac ruinosis nitatur fundamentis, ruinam minatur, nisi novis fulciatur præsidis.

70. Tertiò disp. 4. art. 4. pluribus rationibus ostendimus, futura contingentia, in signo rationis antecedente divinum decretum, non gaudere veritate objectivâ determinatâ, in qua possint à Deo certò cognosci, cum in tali signo & priori rationis, nullum contingens sit determinatè futurum, sed in statu meræ possibilitatis & indifferentiæ

ad futuritionem, vel non futuritionem. Potest- que id confirmari egregio argumento, quod eruditè ac eleganter prosequitur Pater Baronius in libro de libertate humana & gratia divina, ubi sic discurret. *Si futurum hoc ipso quod aliquando continget, ante omnem causam determinationem, habet certam veritatem cognoscibilem, cur negas à nobis, aut Angelis cognosci? cum enim futurum illud sit finitè veritatis & perfectionis, cur est supra omnem captum intelligentiæ creatæ? Si dicas deesse Angelis species huiusmodi futurorum contingentium, præterquam quod illa responsio nulla est, juxta Vazquezij sententiam, qui Angelis negat species necessarias ad quamcumque rerum cognitionem, frustra opponitur argumento, quia rei possibilis & future eadem est species intelligibilis, quæ Angelo inservit ad cognitionem abstractivam rei absentis, & intuitivam presentis; & si Angelus novit res ut possibiles, cur ignorat ut futuras? Si dicas huiusmodi futurorum cognitionem, nullam præviâ notitiâ determinationis causam, esse propriam & singularem Deo; hoc ego concedo, sed à te exigo, des mihi aliquod argumentum, quo rem fide certam, propugnem contra impios? Iuxta principia D. Thomæ, causa est in promptu, quia futurum liberum cognosci non potest, nisi in decreto eterno, & in coexistentia æternitatis, quæ duo eximia sunt Deo. Sed cum nihil eorum patiaris, & velis futurum in se certum esse & verum, neque ad illud cognoscendum requiras causam æternam inspectionem; neque in æternitate realem coexistentiam, sed objectivam tantum, quæ rebus possibilibus conveniat: cum aliunde futurum illud sit limitata entitatis, cur ad illius notitiam requiris lumen infinitum? cur illam neque creatis intelligentiis?*

§. IV.

Quarum argumentum à definitione scientiæ mediæ.

71. Scientia mediæ est cognitio certa & evidens futurorum conditionatorum ante decretum & prædefinitionem voluntatis divinæ: Sed talis cognitio est impossibilis in Deo: Ergo & scientia mediæ. Major patet ex dictis supra art. 1. ubi quid nomine scientiæ mediæ Recentiores intelligant, fusè declaravimus, Minor verò suadet. Ante decretum & prædefinitionem voluntatis divinæ, determinantis extrahere res è statu mere possibilitatis, & dare illis existentiam in aliqua differentia temporis, absolute, vel suppositâ aliquâ conditione, nihil absolute, vel conditionatè futurum est, nec proinde cognoscibile ut tale ab intellectu divino: Ergo cognitio certa & evidens futurorum conditionatorum ante decretum & prædefinitionem divinæ voluntatis, Deo competere nequit. Consequentia patet, Antecedens verò, in quo præcipua hujus celebris controversiæ difficultas versatur, supra multiplici ratione demonstratum est. Ostendimus enim divinum decretum esse primum principium, primamque veluti radicem determinatæ futuritionis in rebus, cum sit primum determinans, primum principium possibilitatis illarum, nimirum divinam omnipotentiam: unde sicut res omnes in sua possibilitate, à Dei omnipotentia, tanquam à causâ, & in sua existentia ab actuali in fluxu & causalitate Dei, illas creatis & conservantis in esse, dependent; ita & in sua futuri-

Tom. I.

72. A tione pendent à libera determinatione & prædefinitione voluntatis divinæ, determinantis illis dare existentiam in aliqua differentia temporis. Ibidem etiam ex Aristotele, D. Thomæ, & S. Augustino probavimus, futurum esse id quod est determinatum in causâ: unde cum ante divinum decretum, nihil sit determinatum in causâ prima, ad habendam existentiam pro tempore sequenti (decretum enim est libera causæ primæ determinatio) manifestum est, in signo rationis illud antecedente, nihil esse determinatè futurum, nec cognoscibile ut tale ab intellectu divino. Quare D. Thomas infra quæst. 16. art. 7. ad 3. *Illud quod nunc est, ex eo futurum fuit antequam esset, quia in causâ suâ erat ut fieret unde sublata causâ, non esset futurum illud fieri: sola autem causâ prima est æterna, unde non sequitur quod ea, quæ sunt, semper fuit verum ea esse futura, nisi quatenus in causâ sempiterna fuit ut essent futura, quæ quidem causâ, solus est Deus, ut scilicet per liberum decretum se determinat ad rerum productionem, cum non sit agens necessarium, sed liberum, & operetur omnia juxta consilium voluntatis suæ, ut ait Apollolus.*

73. Respondent Adversarij, hæc argumenta demonstrare quidem, nihil esse absolute futurum ante decretum absolute, non probare tamen futura conditionata non habere futuritionem & veritatem objectivam determinatam, independentem à decteto conditionato, & in signo rationis decretum absolute antecedenti.

Sed in primis hæc responsio non coheret cum illorum principiis, ideo enim volunt res contingentes & liberas esse conditionatè futuras in signo antecedenti divinum decretum, & ut tales à Deo cognosci per scientiam mediæ, quia possunt de illis formari propositiones contradictoriæ, quarum una debet esse determinatè vera, & altera determinatè falsa; subindeque objectum illarum determinatè futurum, vel non futurum. Atqui similiter in eodem signo antecedenti decretum, possunt formari propositiones contradictoriæ de futuris absolutis: tam bene enim illæ sunt contradictoriæ ante decretum, *Petrus convertetur, Petrus non convertetur*, quam illæ: *Petrus convertetur, si ponatur in talibus circumstantiis. Petrus non convertetur, si ponatur &c.* Ergo si futura contingentia habeant determinatam veritatem objectivam, subindeque determinatam futuritionem, ante decretum, ex vi & natura oppositionis contradictoriæ, futura etiam absolute, propter eandem rationem, & oppositionem, veritate & futuritione determinatâ, in eodem signo gaudebunt. Imò cum propositiones contradictoriæ de conditionatis, componantur ex absolutis simplicibus, & quælibet pars sit aliquo modo prior toto, propositiones de futuris absolutis, prius debent esse veræ (subindeque objectum illarum prius futurum) quam propositiones de futuris conditionatis. Unde Pater Martinonus, novissimus Societatis Scriptor, hic disp. 9. sect. 6. sic discurret: *Quidquid est verum, scitur à Deo esse verum: Atqui futura conditionata sunt vera: Ergo sciuntur esse vera.* Majorem probat toto numero 52. Minorem verò numero 53. sic ostendit: *Futura conditionatè non minus vera sunt, quam ea quæ sunt contingentè absolute futura: Atqui contingentè absolute futura, sunt determinatè vera: Ergo futura conditionatè, sunt similiter determinatè vera.*

Pp ij